

Od Westerplatte do Hiroszimy. II wojna światowa na świecie

Zasób zawiera oś czasu, czarno-białe zdjęcie na którym widać Winstona Churchilla, Franklin D. Roosevelta i Józefa Stalina, 1945 oraz trzy ćwiczenia, w tym dwa interaktywne, dotyczące przywódców, państw i miejsc bitew kampanii wrześniowej.

Zasób zawiera pięć kolorowych ilustracji - plakatów propagandowych: We Can Do It!, More Production, Women of Britain: come into the factories, Tohether, Keep Calm and Carry On oraz odnoszące się do nich ćwiczenie.

Zasób zawiera krótką narrację wyjaśniającą światowy charakter wojny 1939 - 1945, cztery kolorowe mapy: Działania wojenne podczas II wojny światowej do VI 1941 roku, Działania wojenne na froncie wschodnim, Działania wojenne podczas II wojny światowej od VI 1941 do V 1945, I wojna światowa na Dalekim Wschodzie oraz ćwiczenie interaktywne związane z udzielaniem odpowiedzi na temat frontów II wojny światowej.

Zasób zawiera krótki wstęp na temat walk na froncie zachodnim, trzy czarno-białe zdjęcia: kolumna samochodów bojowych, desant Aliantów na plaży w Normandii i Bombowce Junkers Ju 87 nad Polską oraz ćwiczenie interaktywne zawierające polecenie wpisania numerów zdjęć i tytułów artykułów dla gazety francuskiej i amerykańskiej.

Zasób zawiera krótki wstęp na temat walk na froncie wschodnim, dwa czarno-białe zdjęcia: Niemieccy żołnierze przekraczają granicę Związku Radzieckiego i Feldmarszałek Wilhelm Keitel podpisuje akt kapitulacji Niemiec oraz ćwiczenie interaktywne zawierające polecenie wpisania numerów zdjęć i tytułów artykułów dla polskiej gazety podziemnej i gazety radzieckiej.

Zasób zawiera krótki wstęp wyjaśniający przyczyny wojny w Afryce, trzy czarno-białe zdjęcia: Australijscy żołnierze zajmują przednie położenie linii ognia w Tobruku, Dotarcie do Tobruku Brygady Karpackiej Wojska Polskiego i Gen. Sikorski i Brygada Strzelców Karpackich w Tobruku oraz ćwiczenie interaktywne zawierające polecenie wpisania numerów zdjęć i tytułów artykułów dla gazety włoskiej i brytyjskiej.

Zasób zawiera krótki opis wojny na Dalekim Wschodzie, trzy czarno-białe zdjęcia: USS Arizona (BB-39) po ataku na Pearl Harbor, bombardowanie Nagasaki i Hiroszimy i ruiny

Nagasaki po wybuchu bomby atomowej oraz ćwiczenie interaktywne zawierające polecenie wpisania numerów zdjęć i tytułów artykułów dla gazety amerykańskiej i polskiej.

Zasób zawiera dwa czarno-białe zdjęcia: Benito Mussolini (zasoby Bundesarchiv) i ruiny Monte Cassino (zasoby Bundesarchiv), dwa współczesne zdjęcia: Opactwo Monte Cassino i cmentarz wojenny w Monte Cassino oraz ćwiczenie interaktywne zawierające polecenie wpisania numerów zdjęć i tytułów artykułów dla gazety niemieckiej i polskiej. W zasobie opis sytuacji, która doprowadziła do wyeliminowania faszystowskich Włoch z II wojny światowej.

Zasób zawiera dwa ćwiczenia, w tym jedno interaktywne, związane z nazwami miejsc i wydarzeń II wojny światowej. Hasło główne krzyżówki - PEARL HARBOR.

Zasób zawiera krótkie podsumowanie przebiegu II wojny światowej i ćwiczenie interaktywne.

Od Westerplatte do Hiroszimy. II wojna światowa na świecie

Oś czasu – od Westerplatte do Hiroszimy. II wojna światowa na świecie

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Wprowadzenie

Od lewej siedzą: Winston Churchil, Franklin Delano Roosevelt i Józef Stalin, 1945 rok

Źródło: a. nn., domena publiczna.

Polecenie 1

Zdjęcie przedstawia trzech przywódców, którzy podejmowali najważniejsze decyzje o losach świata w czasie II wojny światowej. Poszukaj w dostępnych źródłach informacji, jakie państwa reprezentowali i jakie funkcje pełnili, gdzie zrobiono tę fotografię. Wyjaśnij krótko, jakie decyzje podjęli na spotkaniu.

Zadanie na rozgrzewkę

Ćwiczenie 1

Zaznacz państwa, których żołnierze walczyli w kampanii wrześniowej. Odpowiedź znajdziesz w lekcji pt.: [Wojna polska](#).

☐ Wielka Brytania

☐ Polska

☐ Francja

☐ Niemcy

☐ Związek Sowiecki

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 2

Zaznacz miejsca bitew kampanii wrześniowej. Odpowiedź znajdziesz w lekcji pt.: [Wojna polska](#).

☐ Hel

☐ Bzura

☐ Dubienka

☐ Ryga

☐ Westerplatte

☐ Grunwald

☐ Wrocław

☐ Wizna

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Do broni!

Dla zainteresowanych

Władze wielu krajów starały się przekonać obywateli, by zaangażowali się w wojnę. Czyniły to na różne sposoby. Poniżej znajdziesz materiały amerykańskie i brytyjskie.

We Can Do It!, 1942, plakat propagandowy

Źródło: J. Howard Miller, domena publiczna.

More Production, 1941-1945, plakat propagandowy

Źródło: a. nn., domena publiczna.

Women of Britain: come into the factories, plakat propagandowy

Źródło: a. nn., domena publiczna.

Together, 1939-1946, plakat propagandowy

Źródło: William Little, domena publiczna.

Keep Calm and Carry On, 1939, plakat propagandowy

Źródło: a. nn., domena publiczna.

Polecenie 2

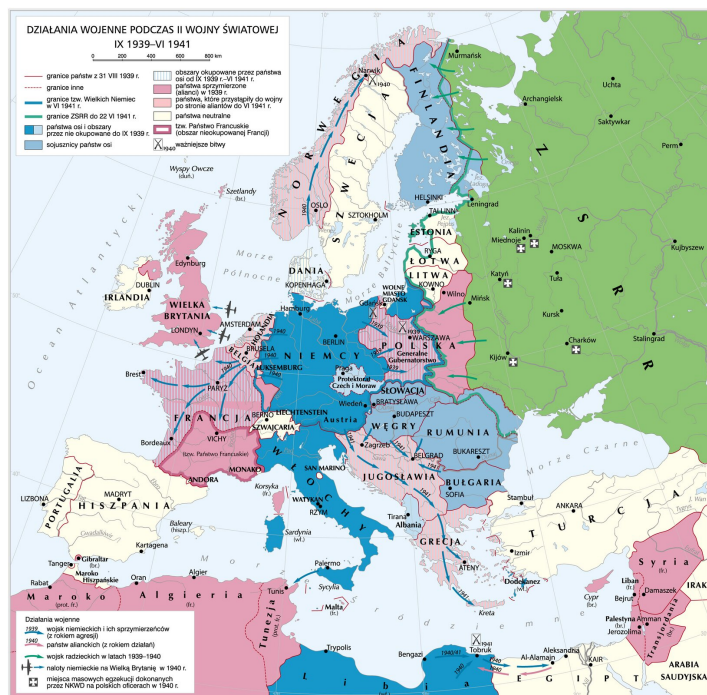
Ustal, jaki przekaz łączy wszystkie plakaty.

Wyjaśnij, do jakich wartości się odwołują się plakaty.

Wyjaśnij, które przekazy nie wymagają znajomości języka obcego? Co sprawia, że są zrozumiałe.

Główne fronty II wojny światowej

Druga wojna światowa była jeszcze bardziej ŚWIATOWA niż pierwsza. Wzięło w niej udział ponad sto państw, a działania wojenne toczyły się na wielu frontach, głównie w Europie, Azji i Afryce. Używano w nich wielu rodzajów nowoczesnej broni.

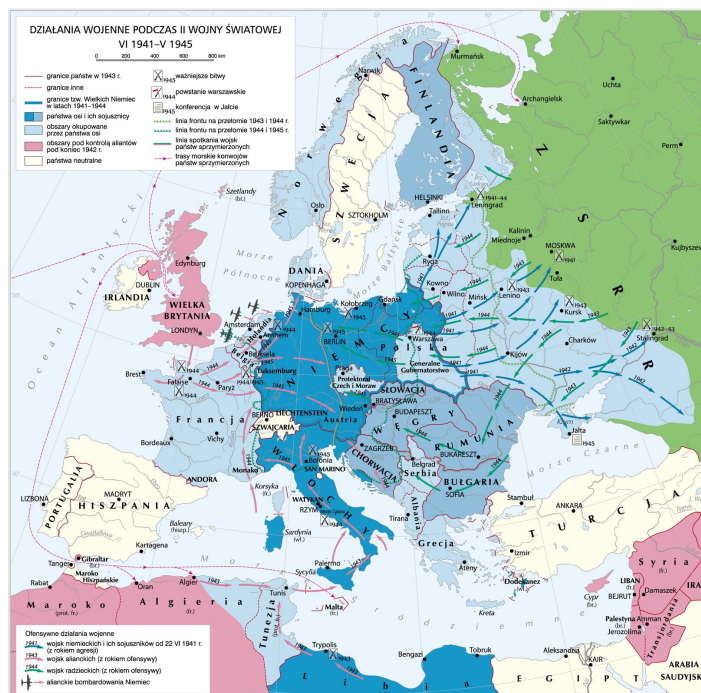
Działania wojenne podczas II wojny światowej do VI 1941 roku

Źródło: Krystian Chariza i zespół, licencja: CC BY-SA 3.0.

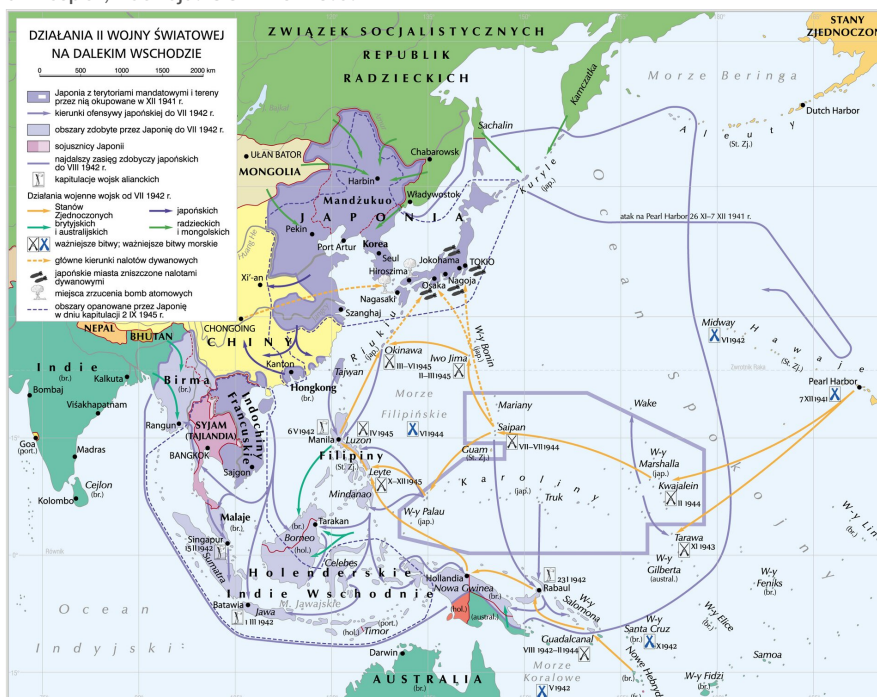
Działania wojenne podczas II wojny światowej na froncie wschodnim

Źródło: Krystian Chariza i zespół, licencja: CC BY-SA 3.0.

Działania wojenne podczas II wojny światowej od VI 1941 do V 1945

Źródło: Krystian Chariza i zespół, licencja: CC BY-SA 3.0.

Działania II wojny światowej na Dalekim Wschodzie

Źródło: Krystian Chariza i zespół, licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 3

Przyporządkuj państwa do poszczególnych frontów.

Front zachodni w Europie

Front wschodni w Europie

Front włoski

Walki na Dalekim Wschodzie

Wojna zimowa w Finlandii

Walki na Bałkanach

Grecja

Bułgaria

Japonia

Finlandia

ZSRS

ZSRS

Francja

Jugosławia

Chiny

Belgia

Włochy

Holandia

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Główne wydarzenia wojny – relacje prasowe

Polecenie 3

Wybierz jeden lub kilka opisów frontów. Przeczytaj podane informacje. Następnie wyobraź sobie, że jesteś redaktorem gazety. Opracuj tytuły głównych artykułów w gazetach, które mogły się ukazać w dniach i krajach podanych na końcu informacji o danym froncie. Do każdego artykułu dopasuj jedną z zaproponowanych fotografii. Odpowiedź zapisz w tabelce pod zdjęciami obrazującymi odpowiedni front działań wojennych.

Front zachodni

Wiosną 1940 roku Niemcy zaatakowały najpierw Danię i Norwegię, a następnie 10 maja – Belgię, Holandię, Francję i Luksemburg. Armia holenderska skapitulowała 14 maja, po czterech dniach walki, belgijska – 28 maja, po 18 dniach, francuska – 22 czerwca. Tak szybki postęp ofensywy niemieckiej możliwy był dzięki najnowszym zdobyczom techniki, zastosowanym w wojskach zmechanizowanych, lotnictwie, łączności. Taki sposób prowadzenia działań wojennych został nazwany **wojną błyskawiczną** (po niemiecku: **Blitzkrieg**). Po raz pierwszy zastosowały go Niemcy przeciwko Polsce w czasie kampanii wrześniowej. W sierpniu 1940 roku rozpoczęły się niemieckie bombardowania Wielkiej Brytanii – tzw. **bitwa o Anglię**. Miały one poprzedzić inwazję niemiecką na Wyspy Brytyjskie. Jednakże lotnictwo brytyjskie (z pomocą Polaków) stawiało czoła Niemcom, a do inwazji lądowej nigdy nie doszło. Niemal cztery lata później, 6 czerwca 1944 roku, w tak zwany **D-Day**, na plażach północnej Francji wylądował desant wojsk alianckich (głównie amerykańskich i brytyjskich). Rozpoczęły one nową fazę działań wojennych przeciw Niemcom. Stopniowo Niemcy byli wypierani z terenów Europy Zachodniej. 8 maja 1945 roku doszło do podpisania kapitulacji III Rzeszy.

- 10 maja 1940 r. – gazeta francuska,
- 7 czerwca 1944 r. – gazeta amerykańska.

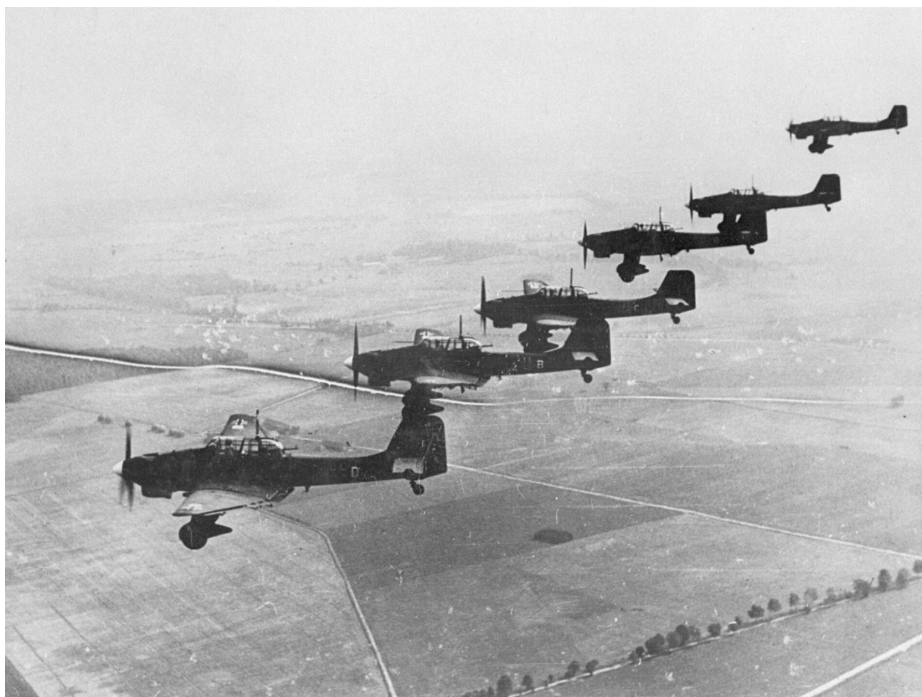
Zdjęcie nr 1

Źródło: Georg Weber, domena publiczna.

Zdjęcie nr 2

Źródło: a. nn., *Desant Aliantów na plaży w Normandii*, National Archives and Records Administration, domena publiczna.

Zdjęcie nr 3

Źródło: Bundesarchiv, *Bombowce Junkers Ju 87 nad Polską*, Bundesarchiv, , German Federal Archives, licencja: CC BY 3.0.

Polecenie 4

Wybierz dwa zdjęcia i podaj ich numery. Wskaż z jakiej gazety (amerykańskiej i francuskiej) może pochodzić każde z nich. Uzasadnij swój wybór.

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Główne wydarzenia wojny – relacje prasowe

Front wschodni

Zapoczątkowana paktem Ribbentrop-Mołotow współpraca niemiecko-sowiecka skończyła się dość nagle 22 czerwca 1941 roku. Tego dnia Niemcy zaatakowały Związek Sowiecki, z zaskoczenia, bez wypowiedzenia wojny. Tak jak w Europie Zachodniej stosowały taktykę **wojny błyskawicznej**. Dzięki niej wojska niemieckie w krótkim czasie podeszły pod stolicę ZSRS – Moskwę. Tam zastała je sroga sowiecka zima, do której armia okazała się nieprzygotowana. Niepowodzeniem zakończyła się też próba opanowania południowych terenów europejskiej części Rosji – wybrzeży Morza Czarnego i Kaspijskiego. Przełomowe

znaczenie miała toczona pod koniec 1942 roku i na początku 1943 roku bitwa pod **Stalingradem** oraz starcie na łuku kurskim ogromnej liczby wojsk pancernych. Po przełamaniu ofensywy niemieckiej w tych dwóch bitwach Armia Sowiecka przejęła inicjatywę i rozpoczęła marsz na zachód. W styczniu 1944 roku przekroczyła przedwojenną granicę Polski, a latem 1944 – dzisiejszą. Na początku maja 1945 roku dotarła do Berlina. 8 maja doszło do podpisania kapitulacji III Rzeszy.

- 4 stycznia 1944 r. – polska gazeta podziemna.
- 9 maja 1945 r. – gazeta sowiecka.

Zdjęcie nr 1

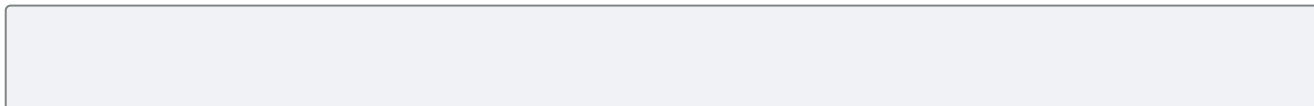
Źródło: Johannes Hähle, *Niemieccy żołnierze przekraczają granicę Związku Radzieckiego*, domena publiczna.

Zdjęcie nr 2

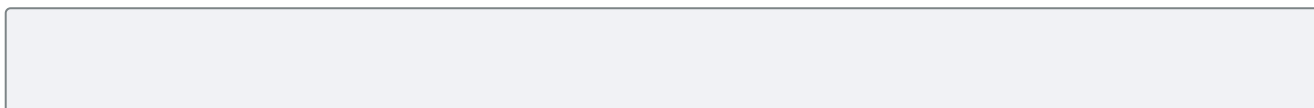
Polecenie 5

Wybierz zdjęcie, które może pochodzić z gazety podziemnej i podaj jego numer. Nadaj mu tytuł.

Polecenie 6

Wybierz zdjęcie, które może pochodzić z gazety sowieckiej i podaj jego numer. Nadaj mu tytuł.

Główne wydarzenia wojny – relacje prasowe

Front afrykański

W czasie II wojny światowej w Afryce w zasadzie nie było samodzielnych państw. Swoje kolonie miały tam natomiast mocarstwa zaangażowane w wojnę. Walki toczyły się między tymi koloniami. Początkowo brały w nich udział Włochy i państwa alianckie, a od 1941 roku – także Niemcy. Szczególnie zacięta była bitwa o **Tobruk**, w której wślawiły się także polskie oddziały (zwane szczurami Tobruku), oraz walki o El-Alamein. Na froncie afrykańskim wojna zakończyła się najwcześniej, bo już w 1943 roku, porażką Niemiec i Włoch.

- 13 maja 1943 r. (dzień ostatecznej kapitulacji) – gazeta włoska,
- 13 maja 1943 r. (dzień ostatecznej kapitulacji) – gazeta brytyjska.

Zdjęcie nr 1

Źródło: Smith, *Australijscy żołnierze zajmują przednie położenie linii ognia w Tobruku*, Imperial War Muzeum, domena publiczna.

Zdjęcie nr 2

Źródło: a. nn., *Dotarcie do Tobruku Brygady Karpackiej Wojska Polskiego*, domena publiczna.

Zdjęcie nr 3

Źródło: a. nn., *Gen. Sikorski i Brygada Strzelców Karpackich w Tobruku*, domena publiczna.

Polecenie 7

Wybierz zdjęcie, które może pochodzić z gazety włoskiej i podaj jego numer.
Nadaj mu tytuł.

Polecenie 8

Wybierz zdjęcie, które może pochodzić z gazety brytyjskiej i podaj jego numer. Nadaj mu tytuł.

Główne wydarzenia wojny – relacje prasowe

Walki na Dalekim Wschodzie

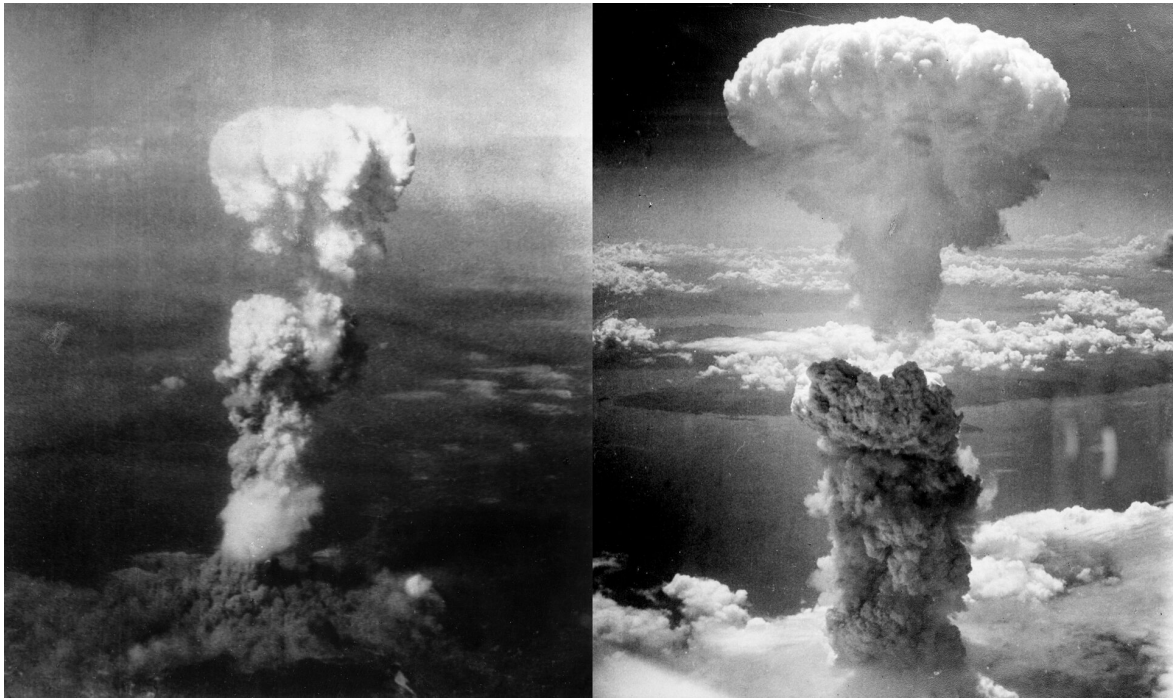
Wojna na Dalekim Wschodzie rozpoczęła się 7 grudnia 1941 roku atakiem japońskim na amerykańską bazę wojskową w **Pearl Harbor** na Hawajach. Do 1942 roku Japończycy zdobyli Filipiny oraz wiele innych wysp na Pacyfiku. W połowie 1942 roku inicjatywę przejęli Amerykanie. Odzyskanie utraconych pozycji nie przyszło jednak łatwo, a walki były niezwykle zacięte. Amerykanie stosowali tak zwane **naloty dywanowe** na miasta japońskie (w tym Tokio). Japończycy z kolei korzystali z **kamikadze**, pilotów-samobójców, którzy wbijali się swoimi samolotami w okręty amerykańskie. Wojna na Dalekim Wschodzie trwała nawet po kapitulacji Niemiec. Jej kres położyło zrzućenie dwóch **bomb atomowych** na japońskie miasta: Hiroszimę i Nagasaki, w sierpniu 1945 roku. Bomby te wykorzystywały energię powstającą z rozszczepienia jądra atomowego pierwiastków promieniotwórczych. Miały one siłę rażenia większą niż wszelkie znane wcześniej rodzaje broni. Tragiczne były nie tylko skutki ogromnych wybuchów (widocznych w postaci tzw. grzyba atomowego), ale także szkodliwe oddziaływanie promieniowania na organizmy ludzkie.

- 7 grudnia 1941 r. – gazeta amerykańska,
- 7 sierpnia 1945 r. (nazajutrz po zrzućeniu pierwszej bomby atomowej) – gazeta polska.

Zdjęcie nr 1

Źródło: Mmxx, *USS Arizona (BB-39) po ataku na Pearl Harbor*, domena publiczna.

Zdjęcie nr 1

Źródło: Binksternet, *Bombardowanie Nagasaki i Hiroszimy*, licencja: CC BY-SA 3.0.

Zdjęcie nr 3

Źródło: Cpl. Lynn P. Walker, Jr. (Marine Corps), *Ruiny Nagasaki po wybuchu bomby atomowej*, domena publiczna.

Polecenie 9

Wybierz zdjęcie, które może pochodzić z gazety amerykańskiej i podaj jego numer. Nadaj mu tytuł.

Główne wydarzenia wojny – relacje prasowe

Front włoski

Benito Mussolini

Źródło: Bundesarchiv, Bild 183-2007-1022-506, licencja: CC BY-SA 3.0.

Włochy jeszcze przed II wojną światową były sojusznikiem Niemiec. Do wojny przystąpiły po stronie Niemiec w połowie 1940 roku. Swój wysiłek zbrojny skoncentrowały na Afryce i Bałkanach. Na obu tych frontach ponosiły jednak porażki. Dodatkowo wojska aliantów – po zwycięstwie na froncie afrykańskim – latem 1943 roku wylądowały na Sycylii. W efekcie w tym samym roku włoski dyktator Benito Mussolini został odsunięty od władzy i Włochy skapitulowały wobec państw alianckich. Tak jak wcześniej w Afryce i na Bałkanach, w tej sytuacji do akcji wkroczyli Niemcy. Opanowali oni Półwysep Apeniński, i to z nimi walczyły we Włoszech państwa alianckie.

Do ważnych wydarzeń należała bitwa o klasztor benedyktyński na **Monte Cassino**, którego zdobycie 18 maja 1944 r. otwierało wojskom alianckim drogę na Rzym. W walkach tych wślawiły się oddziały Polskich Sił Zbrojnych. Wojna we Włoszech zakończyła się ostatecznie dopiero rok później.

- 16 maja 1944 r. – gazeta niemiecka,
- 18 maja 1944 r. – gazeta polska.

Zdjęcie nr 1

Źródło: Bundesarchiv, *Ruiny Monte Cassino*, licencja: CC BY-SA 3.0.

Zdjęcie nr 2

Źródło: Radomił, *Opactwo Monte Cassino*, licencja: CC BY-SA 3.0.

Zdjęcie nr 3

Źródło: Pilecka, *Cmentarz wojenny w Monte Cassino*, licencja: CC BY-SA 3.0.

Polecenie 10

Wybierz zdjęcie, które może pochodzić z gazety niemieckiej i podaj jego numer. Nadaj mu tytuł.

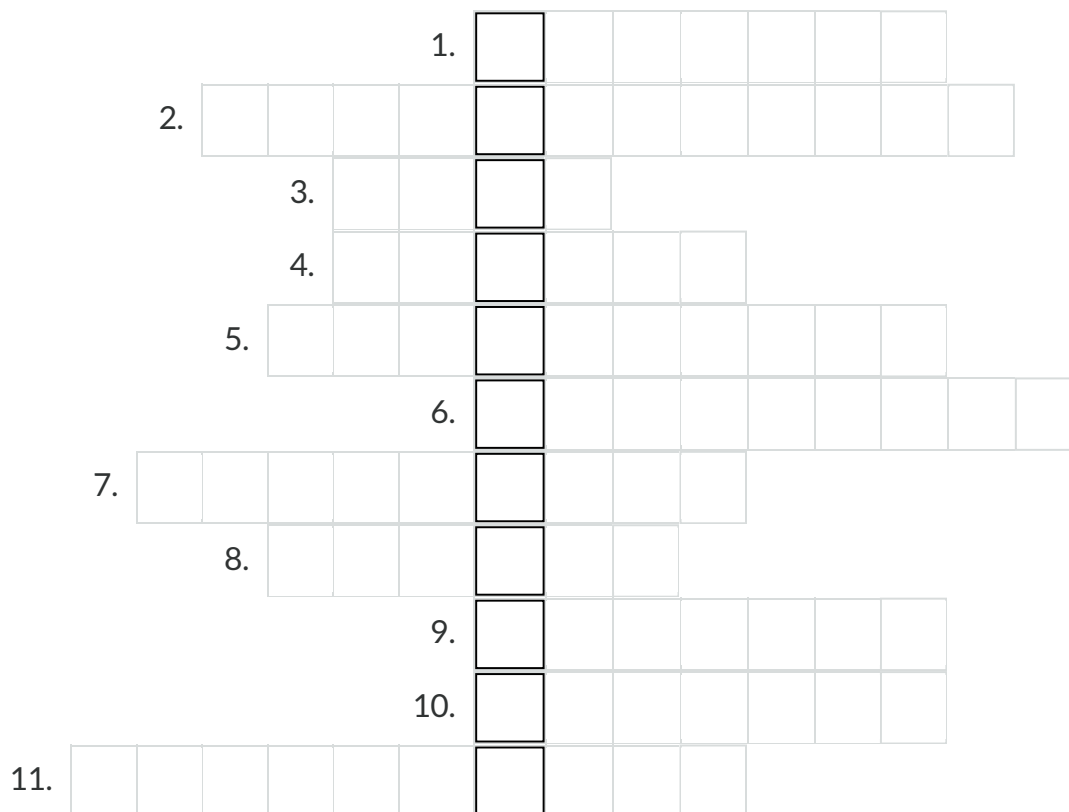
Polecenie 11

Wybierz zdjęcie, które może pochodzić z gazety polskiej i podaj jego numer.
Nadaj mu tytuł.

Krzyżówka

Ćwiczenie 4

Rozwiąż krzyżówkę

1. Ocean, na którym toczyła się większość walk na Dalekim Wschodzie.
2. Klasztor we Włoszech, w zdobyciu którego wstawili się Polacy.
3. Dzień lądowania wojsk alianckich w Normandii w 1944 roku.
4. Stolica Niemiec, skapitulowała w maju 1945 roku.
5. Miasto, słynne z bitwy, która przyniosła przełom na froncie wschodnim.
6. Miasto japońskie, na które spadła pierwsza w historii bomba atomowa.
7. Japońscy piloci samobójcy.
8. Twierdza w Afryce, o której utrzymanie walczyli Polacy.
9. Półwysep, na którym położone były takie państwa, jak Grecja, Jugosławia, Bułgaria.
10. Część świata, w której toczyła się większość walk na Dalekim Wschodzie.
11. Niemiecka nazwa wojny błyskawicznej.

Polecenie 12

Znajdź na mapie świata miejsce, o którym mówi hasło.

Wyjaśnij, co się tam wydarzyło w czasie II wojny światowej.

Podsumowanie

Co wiem?

II wojna światowa objęła swym zasięgiem jeszcze większe tereny niż I wojna. Toczyła się w Europie, Azji, Afryce oraz Oceanii. Początkowo przewaga należała do Niemiec i ich sojuszników (Włoch i Japonii). Na przełomie 1942 i 1943 roku inicjatywę zaczęli przejmować alianci: Stany Zjednoczone, Wielka Brytania, i Związek Sowiecki. Włochy opuściły koalicję hitlerowską w 1943 roku. Niemcy skapitulowały w maju 1945, a Japonia – w sierpniu 1945 roku, po ataku jądrowym.

Co potrafię?

- Sformułować atrakcyjne tytuły prasowe.
- Posłużyć się mapą do zdobycia informacji.

Zapamiętaj!

Amerykańska decyzja o zrzuconiu bomb atomowych na Hiroszimę i Nagasaki od samego początku wywoływała wiele kontrowersji. Potępili ją nie tylko Japończycy, ale także znaczna część opinii publicznej państw zachodnich. Przeciwnicy uważali, że to niehumanitarne, żeby tysiące niewinnych cywilów (nie żołnierzy) skazywać na śmierć i męczarnie, i że nie istnieje cel, który usprawiedliwiałby takie posunięcie. Zwolennicy użycia bomby argumentowali, że dopiero tak wielkie i nagłe straty przekonały władze Japonii do kapitulacji. W innym wypadku krwawe działania zbrojne przeciągnęłyby się jeszcze o co najmniej kilka miesięcy, natomiast zrzuconie bomby atomowej znacznie ograniczyło liczbę amerykańskich ofiar wojny.